

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

37.

KURIER LITIEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 10-го Мая — 1838 — Wilno. Wtorek. 10-go Maja.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна.

Его Сіятельство, Господинъ Виленскій Военный Губернаторъ, Гродненскій, Минскій и Бѣлостокскій Генераль-Губернаторъ, Генераль-Адъютантъ Князь Николай Андреевичъ Долгоруковъ, 7-го ч. сего Мая въ 9 часовъ вечера изволилъ возвратиться изъ поѣздки.

Санктпетербургъ, 1-го Мая.

Ея Императорское Величество Государыня Императрица АЛЕКСАНДРА ѲЕОДОРОВНА и Ея Императорское Высочество Великая Княжна АЛЕКСАНДРА НИКОЛАЕВНА, 28-го Апрѣля, изволила отправиться въ Берлинъ. (J. de St. P.)

— Изъ Дерпта пишутъ, отъ 29-го Апрѣля: „Нашъ городъ осчастливленъ былъ сегодня прибытіемъ Ея Величества Государыни Императрицы, въ сопровожденіи Ея Императорскаго Высочества Великой Княжны АЛЕКСАНДРЫ НИКОЛАЕВНЫ. Всѣ жители города двинулись на встрѣчу Императрицы, и окружили домъ, въ которомъ Ея Величество изволила остановиться. Профессоры и всѣ студенты, въ мундирахъ, долгое время стояли предъ окнами, въ надеждѣ еще насладиться лицезрѣніемъ Августѣйшей Супруги Вселюбезнѣйшаго Императора.“ (С. П.)

Высочайшій Рескриптъ,

Господину Министру Народнаго Просвѣщенія, Дѣйствительному Тайному Советнику Уварову.

Сергей Семеновичъ! Въ полной надеждѣ на рвеніе, съ какимъ вы готовы употребить ваши знанія и вашу опытность въ пользу заведеній, въ Советѣхъ которыхъ вы нынѣ подъ Моимъ Наслѣдствомъ присутствуете, Я даннымъ сего числа повелѣніемъ возложила на васъ заведываніе учебною частію въ Обществѣ благородныхъ дѣвицъ и въ здѣшнемъ Училищѣ Ордена Св. Екатерины. Я увѣрена, что вы обратите особенное вниманіе и попеченіе на возможное усовершенствованіе сей части и направленіе оной къ существенной пользѣ воспитанницъ обоихъ заведеній, и что оправдывая совершенно Мое къ вамъ довѣріе, вы пріобрѣтете новое право на доброжелательство, съ каковымъ Я пребываю къ вамъ благоклонною.

На подлинномъ Рескриптѣ Собственною Ея Императорскаго Величества рукою написано:

Въ Санктпетербургѣ.
22-го Апрѣля, 1838 года.

АЛЕКСАНДРА.

Высочайшею Грамотою, 2-го Апрѣля, Всемилоостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена Бѣлаго Орла, Флота Генераль-Интендантъ, Вице-Адмиралъ Васильевъ.

— Высочайшею Грамотою сегожъ числа, Преосвященный Никаноръ, Архіепископъ Минскій и Гродненскій, Всемилоостивѣйше сопричисленъ къ Ордenu Св. Равноапостольнаго Князя Владиміра 2-й степени Божіаго Креста.

— Высочайшимъ Указомъ, даннымъ Правительствующему Сенату, 21-го Апрѣля, Егермейстеръ Двора

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

WILNO.

Яśnie Оświęcony Pan Wileński Wojenny Gubernator, Grodzieński, Miński i Białostocki Jenerał-Gubernator, Jenerał-Adjutant Xiążę Nikołaj Andrzejewicz Dołhorukow, dnia 7 teraźniejszego miesiąca, o godzinie 9-tej wieczorem, przybył tu na powrót.

Sankt-Petersburg, 1-go Maja.

NAJJAŚNIEJSZA CESARZOWA JEJ MOŚĆ ALEXANDRA TEODOROWNA i JEJ CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKA XIĘŻNICZKA ALEXANDRA NIKOŁAJEWNNA, 28-go Kwietnia, raczyły wyjechać do Berlina. (J. de St. P.)

— Donoszą z Dorpatu pod dniem 29-m Kwietnia: „Miasto nasze uszczęśliwione zostało dzisiaj przybyciem NAJJAŚNIEJSZEJ CESARZOWEJ JEJ MOŚCI, w towarzystwie JEJ CESARSKIEJ WYSOKOŚCI WIELKIEJ XIĘŻNICZKI ALEXANDRY NIKOŁAJEWNY. Wszyscy mieszkańcy miasta ruszyli na spotkanie Cesarzowej, i otoczyli dom, w którym MONARCHINI raczyła się zatrzymać. Profesorowie i wszyscy studenci, w mundurach, przez czas długi stali przed oknami, w nadziei, że jeszcze będą mogli cieszyć się widzeniem oblicza Najjaśniejszej Małżonki Ukochanego MONARCHY.“ (P. P.)

NAJWYŻSZY RESKRYPT.

Panu Ministrowi Narodowego Oświecenia, Rzeczywistemu Radcy Tajnemu Uwarowu.

Sergiuszu Symeonowiczu! Zupełną pokładając nadzieję w gorliwości, z jaką gotowi jesteście użyć zdolności waszych i doświadczenia ku pożytkowi zakładów, w Radach których pod Moją Zwierzchnością teraz zasiadacie, przez dany dzisiaj rozkaz włożyłam na was zawiadywanie częścią naukową w Towarzystwie pańien szlacheckich i w tutejszej Szkole Orderu Sw. Katarzyny. Jestem pewna, że zwróćcie szczególną uwagę i troskliwość na udoskonalenie tej części podług możliwości i na jej skierowanie ku istotnemu pożytkowi wychowania obu zakładów, i że zupełnie odpowiadają Mojemu ku wam zaufaniu, nabędziecie nowego prawa do życzliwości, z jaką zostaję ku wam przychylną.

Na autentyku Reskryptu Własną JEJ CESARSKIEJ MOŚCI ręką podpisano:

W St. Petersburgu.
22-go Kwietnia 1838 roku.

ALEXANDRA.

Przez Najwyższy Dyplomat, 2 Kwietnia, Najłaskawiej mianowany Kawalerem Orderu Orła Białego, Jeneralny Intendent Floty, Vice-Admirał Wasiljew.

— Przez Najwyższy Dyplomat dnia tegoż, Najprzewielebniejszy Nikanor, Arcybiskup Miński i Grodzieński, Najłaskawiej policzony do Orderu Sw. Równego z Apostołami Xiążęcia Włodzimierza 2-go stopnia Wielkiego Krzyża.

— Przez Najwyższy Ukaz, dany Rządzącemu Senatowi, 21-go Kwietnia, Łowczy Dworu Jego Cesar-

Его Императорскаго Величества *Васильчиковъ*, Всемилостивѣйше пожалованъ въ Оберъ-Егермейстеры.

— Высочайшимъ Указомъ, даннымъ Правительствующему Сенату, 23-го Апрѣля, Штабмейстеръ Двора Его Императорскаго Величества *Опогининъ*, пожалованъ въ Оберъ-Гофмейстеры, а Егермейстеръ Графъ *Браницкій*, въ Оберъ-Шенки Двора Его Императорскаго Величества.

— Высочайшимъ Указомъ, 20-го Апрѣля, служавшій въ Министерствѣ Императорскаго Двора, Надворный Совѣтникъ Графъ *Ферзенъ*, Всемилостивѣйше назначенъ въ должность Церемониймейстера Двора Его Императорскаго Величества.

— Высочайшими Указами, данными Придворной Канторѣ, 20-го и 21-го Апрѣля, Княжна Антуанета *Щербатова*, дѣвицы Елисавета *Гамильтонъ*, Наталья *Мезенцова* и Марья *Бартенева*, Всемилостивѣйше пожалованы во Фрейлины къ Ея Императорскому Величеству.

— По засвидѣтельствованію Генераль-Губернатора Князя Долгорукова, объ отличо-усердной службѣ и трудахъ состоящаго при немъ по особымъ порученіямъ, Надворного Совѣтника *Варсановъ*, Всемилостивѣйше пожалованы ему въ вѣчное и потомственное владѣніе тысячу пять сотъ десятинъ земли.

— Состоящій при Министрѣ Внутреннихъ Дѣлъ чиновникомъ особыхъ порученій, Статскій Совѣтникъ, въ званіи Камергера Двора Его Императорскаго Величества, Графъ Александръ *Зубовъ*, уволенъ, по прошенію его и согласно поднесенному отъ Правительствующаго Сената всеподданнѣйшему докладу, вовсе отъ службы, и Всемилостивѣйше пожалованъ, на основаніи 664-й статьи Свода Уставовъ о службѣ гражданской, въ Дѣйствительные Статскіе Совѣтники. (С. В.)

— Ея Императорское Величество, по представленію Совѣта С. Петербургскаго Женскаго Патриотическаго Общества, Всемилостивѣйше соизволила уволить отъ званія Дѣйствительныхъ Членовъ онаго, Баронессу Ольгу Федоровну *Мейендорфъ* и Графиню Екатерину Михайловну *Салтыкову*, съ оставленіемъ въ званіи Почетныхъ Членовъ, согласно ихъ прошенію, утвердивъ въ семъ званіи Свѣтлѣйшую Княгиню Вѣру Федоровну *Салтыкову* и супругу Камергера Софію Ивановну *Всеволожскую*.

— Его Императорское Высочество Наслѣдникъ Цесаревичъ, за поднесенный Его Высочеству экземпляръ Военно-походной Медицины, изволилъ пожаловать автору, Доктору Медицины и Хирургіи, Коллежскому Совѣтнику А. *Чаруковскому*, драгоценный брилліантовый перстень. (С. II.)

— Въ Гродненскомъ уѣздѣ, при деревнѣ Друске-никахъ, лежащей на возвышенномъ мѣстѣ подлѣ рѣки Нѣмана, между песчаными горами, находятся, въ низменномъ и болотистомъ мѣстѣ, въ разстояніи отъ деревни не болѣе полуверсты, а отъ Нѣмана въ нѣсколькихъ только саженьяхъ, — два источника минеральныхъ водъ, одинъ отъ другаго не много отличающіеся составными своими частями.

О первоначальномъ открытіи сихъ источниковъ и употребленіи ихъ въ медицинскомъ отношеніи нельзя сказать ничего опредѣлительнаго; вѣроятно, однако жъ, что свойства сей воды давно уже были извѣстны; самое названіе деревни Друскеники *) могло произойти отъ находящихся близъ нея соляныхъ источниковъ. Съ 1790 года, начали они обращать на себя особенное вниманіе, когда одинъ изъ медиковъ Польскаго Короля Станислава Августа сдѣлалъ и напечаталъ химическое изслѣдованіе сихъ водъ **). Съ того времени ежегодно посѣщали ихъ разные лица, пріѣзжавшія даже изъ отдаленныхъ странъ для облегченія своихъ недуговъ. Вода источника, лежащаго близъ Нѣмана, согрѣваемая въ котлѣ, употреблялась для ваннъ, и неправильно называлась *сѣбною*. Другой источникъ, отстоящій отъ перваго около ста шаговъ, обнаруживаетъ дѣйствіе слабительное; вода его принималась внутрь. Изъ химическаго разложенія, произведеннаго Профессоромъ Бергомъ, оказывается, что въ 3-хъ литрахъ, или 8 фунтахъ медицинскаго вѣса, сей воды содержится:

ГРАНЫ.	
Muriatis sodae	11,576 — 15,648
— — Calcis	3,426 — 8,073
— — Magnesiaе, съ малымъ количествомъ глины и желѣза	1,058 — 2,016
— — Potassae	0,002 — —
Sulphatis calcis	0,150 — —
Carbonatis calcis	0,150 — —

*) *Друзгосъ* на Литовскомъ нарѣчій означать *соль*.

**) Это первое сочиненіе о Друскеникскихъ водахъ, остается однако жъ доселѣ неизвѣстнымъ. Его не могли отыскать еще ни въ библіотечкахъ Гродненскихъ, ни въ Виленскихъ.

SKIEJ MOŚCI *Wasilczykow*, Najłaskawiej mianowany Wielkim Łowczym.

— Przez Najwyższy Ukaz, dany Rządzącemu Senatowi, 23-go Kwietnia, Koniuszy Dworu Jego Cesar-skiej Mości *Opoczynin*, mianowany Wielkim Mistrzem Dworu, a Łowczy Hrabia *Branicki*, Wielkim Podeczaszym Dworu Jego Cesarskiej Mości.

— Przez Najwyższy Ukaz, 20-go Kwietnia, służący w Ministerjum Dworu Cesarzkiego, Radzca Dworu Hrabia *Fersen*, Najłaskawiej naznaczony do obowiązkow Mistrza Obrzędow Dworu Jego Cesarskiej Mości.

— Przez Najwyższe Ukazy, dane do Kantoru Dworu, 20 i 21-go Kwietnia, Xiężniczka *Antoanetta Szczerbatowna*, Panny *Elżbieta Hamilton*, *Natalia Mieziencowna*, i *Marya Barteniewna*, Najłaskawiej mianowane Frejlinami Najjaśniejszej Cesarzowej Jej Mości.

— Na zaświadczenie Jenerał-Gubernatora Xięcia *Dothorukowa*, o służbie odznaczającej się gorliwością i pracach zostającego przy nim do szczególnych poleceń, Radzcy Dworu *Warsanoffewa*, Najłaskawiej nadane mu w wieczne i dziedziczne posiadanie tysiąc pięćset dziesięcin ziemi, w Guberniach Wielkorosyjskich.

— Zostający przy Ministerjum Spraw Wewnętrznych Urzędnikiem do szczególnych poleceń, Radzca Stanu, Szambelan Dworu Jego Cesarzkiej Mości, Hrabia *Alexander Zubow*, na własną prośbę i zgodnie z podaniem od Rządzącego Senatu najuniższem przełożeniem, został zupełnie uwolniony ze służby, i Najłaskawiej mianowany, na osnovie 664 artykułu Połączenia Ustaw o służbie Cywilnej, Rzeczywistym Radzcą Stanu.

— Jej Cesarzka Mość, na przedstawienie Rady St. Petersburgskiego Patryotycznego Towarzystwa Dam, Najłaskawiej raczyła uwolnić od urzędu Rzeczywistych Jej Członkow, Baronową *Olę Teodorownę Meyendorf* i Hrabinę *Katarzynę Michałównę Saltykowę*, z zostawieniem w nazwaniu Członkow Honorowych, zgodnie z ich prośbą, utwierdziwszy w tém nazwaniu Jaśnie Oświeconą Xiężnę *Wiarę Teodorownę Saltykową* i Szambelanową *Zosię Iwanownę Wsiewołodzką*.

— Jego Cesarzka Wysokość NASTĘPCA CESARZEWICZ, za złożony Jego Wysokości egzemplarz Wojskowo-Pochołowej Medycyny, raczył udarować autora, Doktora Medycyny i Chirurgii, Radzcę Kollegialnego A. *Czarkowskiego*, kosztownym pierścieniem brylantowym. (P. P.)

— W powiecie Grodzieńskim, w bliskości wsi Druskienik, leżącej na wyniosłym miejscu nad Niemnem, między piaszczystemi górami na miejscu niskiem i błotnistym, w odległości od wsi nie więcej, jak pół wiorsty, a od Niemna o kilka tylko sążni, znajdują się dwa źródła wód mineralnych, jedno od drugiego nieco różniące się składowymi częściami swemi.

O początkowem odkryciu tych źródeł i o ich użyciu we względzie medycznym, nie pewnego powiedzieć nie można: to tylko pewna, że własności tej wody dawno już były wiadome; samo nazwanie wsi Druskieniki *) mogło wynikać od znajdujących się blisko niej źródeł słonych. Od roku 1790 zaczęły one zwracać na siebie szczególną uwagę, kiedy jeden z medyków Króla Polskiego Stanisława Augusta uczynił i wydrukował chemiczny tych wód rozbiór **). Od owego czasu corocznie odwiedzały je różne osoby, z odległych nawet stron przyjeżdżające dla leczenia swych chorób. Woda ze źródła, blisko Niemna leżącego, grzana w kotle, używaną była na wanny, i nie słusznie nazywała się *siarczystą*. Źródło drugie, odległe od pierwszego około sta krokow, okazuje skutek osłabiający; woda zaś brana była wewnątrz. Z rozbióru chemicznego, uczynionego przez Professora *Berga*, okazuje się, że w trzech litrach, czyli ośmiu funtach wagi medycznej tej wody, zawiera się:

GRANA	
Muriatis Sodae	11,576 — 15,648
— — Calcis	3,426 — 8,076
— — Magnesiaе, z małą ilością gliny i żelaza	1,058 — 2,16
— — Potassae	0,002 — —
Sulphatis calcis	0,150 — —
Carbonatis calcis	0,150 — —

*) *Drugos* w języku Litewskim znaczy *sol*.

**) To pierwsze pismo o wodach Druskienickich dotąd jednakże nie jest wiadomem. Nie można go było jeszcze wynaleźć, ani w bibtliotekach Grodzieńskich, ani w Wileńskich.

Carbonatis magnesiae	0,176 — 0,208
— — ferri, съ малымъ количест-	
вомъ магнѣзїи и глины	0,003 — —
Экстрактивнаго вещества	0,030 — —
	16,576 — 27,635

Carbonatis Magnesiae	0,176 — 0,208
— — Ferri, z małą ilością magne-	
zy i gliny	0,003 — —
Istoty ekstraktowej	0,030 — —
	16,576 — 27,635

Такое содержаніе составныхъ частей показыва-
етъ, что Друскеникскіе источники принадлежать къ
поварено-солянымъ водамъ, имѣющимъ нѣкоторое
сходство съ морскою. Изъ свѣдѣній, доставленныхъ
Гродненскою Врачебною Управою, видно, что въ про-
долженіе лѣта 1836 года пользовалось сими водами
съ успѣхомъ 43 человекъ; изъ нихъ: 13 имѣли заста-
рѣлый ревматизмъ, 5—хроническія сыпи, 2—Англій-
скую болѣзнь, 11—золотуху, 3—хроническія болѣзни
матки, 10—затвердѣнія внутренностей и 4—коштунъ.

Принимая въ уваженіе пользу, приносимую Дру-
скеникскими водами въ разныхъ болѣзняхъ, Прави-
тельство положило привести ихъ въ такое состояніе,
чтобы прѣзжающіе пользоваться ими, могли находить
удобство, какъ въ употребленіи водъ, такъ и въ пребыва-
ніи своемъ ввремя курса леченія. По исчисленію мѣ-
стнаго начальства, потребные для того 25 т. руб. сереб.:
Комитетъ Гг. Министровъ, Положеніемъ, удостоен-
нымъ Высочайшаго утвержденія въ 31-й день Дека-
бря минувшаго года, назначилъ отпустить изъ како-
го либо кредитнаго установленія, на счетъ Государ-
ственнаго Казначейства, съ уплатою сей суммы на
правилахъ 26-ти-лѣтняго займа; воды же самыя, со
всѣми къ нимъ принадлежностями, должны составить
навсегда казенную собственность. (Ж. М. В. Д.)

Одесса, 15-го Апрѣля.

Во Вторникъ, 12-го Апрѣля, снова прибыла на
здѣшній рейдъ изъ Севастополя эскадра, подъ коман-
дою Г. Вице-Адмирала *Уманца*, состоящая изъ двухъ
84-хъ-пушечныхъ кораблей „Память Евстафія” и
„Адріанополь” и двухъ фрегатовъ: „Тенедосъ” о 60-ти
и „Штандартъ” о 44-хъ пушкахъ. Въ тотъ же день
прибылъ въ нашъ городъ изъ Николаева главный Ко-
мандиръ Черноморскаго флота и портовъ Вице-Ад-
миралъ *Лазаревъ*, на пароходѣ „Сѣверная звѣзда”, и
отправился отсюда въ Севастополь, вчера, на томъ
же пароходѣ.

— 13-го Апрѣля отплыли отсюда въ Севастополь
линейные корабли „Махмудъ” и „Силистрія” и фре-
гаты „Агатовъ” и „Брайловъ”, подъ командою
Контръ-Адмирала *Конотопцева*. (Од. В.)

Троицкосавскъ, 23-го Февраля.

9-го Февраля, въ Троицкосавскѣ и крѣпости Ку-
даринской, на разстояніи болѣе пятидесяти верстъ
видимо было, съ 8 часовъ вечера по 12-й часъ ночи,
довольно примѣчательное воздушное явленіе. Оно
сперва показалось на сѣверо-восточной оконечности
горизонта въ видѣ свѣтзарныхъ огромныхъ паровъ,
вскорѣ обнявшихъ весь сѣверный небосклонъ; потомъ
постепенно поднимаясь вверхъ и распространяясь бо-
лѣе и болѣе, образовало изъ свѣтоносной массы своей
нѣкоторый родъ столбовъ, или около осьми непра-
вильныхъ разноцвѣтныхъ полосъ весьма обширнаго
размѣра съ многоразличными радужными оттѣнками.
Послѣ нѣсколькихъ превращеній этихъ полосъ въ
разныя отвѣсныя цилиндрическія формы, наконецъ
раздѣлились онѣ на двѣ неравныя части; одна изъ нихъ,
большая, двинулась косвенною линіею далѣе на во-
стокъ, а меньшая прямо на сѣверо-западъ, и тамъ по-
грузясь обѣ въ ярко-багровыя, свѣтящіеся облака,
одна послѣ другой исчезли.

Во все продолженіе этого рѣдкаго здѣсь явленія,
воздухъ былъ не очень холоденъ и притомъ сыръ,
такъ что при самой тихой и сумрачной погодѣ мо-
розъ былъ не болѣе 12° Реомюра. (Сиб. В.)

СТАТИСТИКА.

Отчетъ Министра Внутреннихъ Дѣлъ, за 1836 годъ.
Промышленность, Торговля и т. д.

(Окончаніе).

Древности.

Кромѣ древностей, находимыхъ директоромъ
Керченскаго музея *) близъ Керчи, сдѣланы недавно
случайные въ семь родѣ открытія. При работѣ на
Ярославскомъ шоссе, по направленію отъ деревни
Новоселки къ Ростову, найдены горшочки съ разными
серебряными мелочными вещами, принадлежащими
къ конской збруѣ. Сіи вещи рассмотрѣны членомъ
Императорской Академіи Наукъ *Френкелъ*, который
призналъ: что онѣ принадлежать къ XI столѣтію, и
были украшеніемъ збруи какого нибудь богатаго Вол-
жскаго Булгара, можетъ быть—одного изъ Тиунъ

*) Въ минувшемъ году найдены имъ, при разрытіи курга-
новъ, двѣ глиняныя Греческія вазы и одна бронзовая урна
особеннаго достоинства; по Высочайшей волѣ Вашего
Величества, онѣ будутъ присланы въ С. Петербургъ.

Таки стосунке części składowychъ wykazuje, że źró-
dła Druskienickie należą do wód kuczenno-solnych,
mających niejaki podobieństwo z morską. Z wiado-
mości, przez Medyczny Zarząd Grodzieński przysła-
nych okazuje się, że w ciągu lata 1836 roku używało wód
tych ze skutkiem 43 osób; z nich 13 miało reuma-
tyzm zastarzały, 5—wysypki chroniczne, 2—angielską
chorobę, 11—szkrofuły, 3—chroniczne choroby macicy,
10—stwardnienie wnetrzności, i 4—koštun.

Mając wzgląd na skutek, jaką czynią wody Dru-
skienickie w różnych chorobach, Rząd postanowił przy-
prowadzić je do takiego stanu, ażeby przyjeżdżający
dla leczenia się niemi, mogli znajdować wygodę, tak
w używaniu wód, jako i w swoim pobycie w cza-
sie kursu kuracyi. Według wyliczenia zwierzchności
miejscowych. Potrzebne na to 25 tysięcy rubli srebrem,
Komitet PP. Ministrów, przez postanowienie Najwy-
żej utwierdzone 31-go Grudnia roku przyszłego, nazna-
czył wydać z jakiegokolwiek kredytowego ustanowie-
nia, na rachunek Podskarbstwa Państwa, z wypłatą tej
summy na prawidłach 26-cio letniej pożyczki; same zaś
wody, ze wszystkimi do nich należnościami, powinny
stanowić na zawsze własność skarbową. (D.M.S.W.)

Одесса, 15-го Квітня.

Во Втoрeк, 12-го Квітня, прибула знову
до тuteжсeгo портy з Севастополя ескадра, под довод-
ством Р. Vice-Адмирала *Уманца*, складаюча ся з двохъ
84-ро дѣловыхъ окрѣтовъ „Паміатка Евстахого” и
„Адріанополь” и двохъ фрегатъ: „Тенедосъ” о 60-ciu i
„Штандартъ” о 44-хъ дѣлахъ. Дня тeгoжъ прибулъ до
міаста нашeгo з Николѣяева Глoвнy Дoвoдзчa Чaр-
номoрськoї Флoттy и портoвъ Vice-Адмиралъ *Лазаревъ* на
парoчoдзi „Гвiяздa пoлнoчнa”, i вчoрa удaвъ ся зтaдъ
до Севастополя, на тымъ жe стaткy парoвoм.

— Дня 13-го Квітня wypлнѣли зтaдъ до Сeвa-
стoпoля окрѣты линiовe „Махмудъ” и „Силістрiя” i фре-
гаты „Агaтoпoль” и „Брайловъ” под доводствомъ Контр-
Адмирала *Конотопцева*. (Г.О.)

Троїцкоcавcк, 23-го Лyгoгo.

Дня 9-го Лyгoгo, в Троїцкоcавcкy i твiрдьзi
Кударинськiй, в oдлeглoстi вiдeйшeй пiдeсiяти вiорст
видзiane бyлo, oд 8-ей гoдзинy вiчeрoмъ до 12-ей в
ноцy, дощѣ ciekawe зjавиcкo нaпoвiтpнe. Fenomen
ten napрiздъ cіe укaзaвъ нa пoлнoчo-вcхoднiмъ кoнцy нo-
ризонту, в кштaтцi свiтeчaчyхъ вьзвiвoв oгpoмнyхъ,
кoтoрe вкрoтцѣ oбъѣлy cау пoлнoчнy вiднoкpагъ; пoтѣмъ
stopниoвo пoдeймyячъ cіe в гoрѣ i coрaзъ вiдeйшeй poзшe-
рзaячъ cіe, cфoрмoвaвъ з свiтeчaчeй cвeй мaccы пeвнy po-
дзaй cтyпoвъ, чьлi oкoлo oсмиу нiereгyлaрнyхъ рo-
зuo-кoloroвyхъ пaсoвъ вiлкeгo poзмiapy з лiцнe-
ми oдцiенiями тѣчoвeми. Po кiлкy пpекъштaтцeнiачъ
tyхъ cтyпoвъ в рoзнe пoчyтѣ фoрмy вaлцoвaтe, нaкo-
ниec пoдзiлiлy cіe нa двi нieroвнe чѣcтi: жeднa з нuхъ,
нaвiдeкшa, пoсyнѣлa cіe в лiнii yкoшeй дaлeй нa вcхoдъ;
aмнiєшa пpocтo нa пoлнoчo-зaчoдъ, i тaмъ пoгpажy-
вzы cіe oбѣ в ciємнo-пypпypoвy oблoкъ свiтeчaчy, жeднa
пo дpyгeй зниклy.

Прzez cау чзaсъ тeгo, рзaдкiгo тy зjавиcкa, пo-
вiтpнe бyлo нe бaрdзo зiмнe, a пpы тѣмъ тaкъ вилгoтнe,
жѣ пpы зyпѣлнe cичeй i пoчмyрнeй пoгoдзi, мpozу
нe бyлo вiдeйшeй, якъ 12 stopni Reaumura. (Г.С.Р.)

СТАТИСТИКА.

Промышл., Handel i т. д.

Зданіе Справы Министра Справ Внутреннихъ,
за рок 1836.

(Докончание).

Староžitности.

Опрoчъ зaбыткoвъ cтapožitнoстi, вьнaйдoвaнyхъ
пpzez Директора Музеумъ Керченскаго *), в блискo-
стi Керчу, здaржyлy cіe нe дaвнo пpыпaдкoвe тeгo
рoдзaй oдкpычiа. В чзaсiє рoбoты oкoлo дpoгi бiтeй
Ярославськiй, в кiєрyнкy oд вci *Новосіетки* кy *Ро-
стoвy*, вькoпaнo гaрнeк з рoзнeми дpoбнeми cрѣбpнe-
ми рзeчaми, cлyжaчeми до рѣдy нa кoнiа. Чзлo-
нeкъ Цєсaрськiєй Aкaдeмii нaукъ, *Фрeхнъ*, пpѣжрзaвшy
тe пpедмioтy укaзaвъ, жѣ тaкoвe пoчoдзaчъ з вiєкy XI,
i жѣ здобiлy рѣдъ кoнськiй якiгoгo бoгaтoгo Бyлгaрa з
нaдъ Вoлгi, a мoжѣ i якiгo Тиунa (якъ кpoнiкaрзe

*) В року зeсзлѣмъ Директоръ, пpы poзкoпyвaнiу кyргa-
нoвъ, знaлaзъ двiє глiнянe вaзы грeчкiє i жeднѣ бpoнзo-
вy урнѣ рзaдкiєй вaртoстi, кoтoрѣ в cкyтeкъ Нaвьшeйшeй вo-
лi Вaшeй Цєсaрськiєй Мoщi, бѣдaчъ пpыcлaнe до Петербурга.

(какъ Русскіе летописцы называютъ вельможъ и бояръ Булгарскихъ), или-одного изъ витязей (*Faris, fursan*) у Арабовъ, которые, по словамъ *Massudea*, не прежде могли удостоиться сего званія, какъ одолѣвъ въ бою трехъ другихъ витязей, или двести невѣрныхъ (то есть не-Могометанъ). Означенныя вещи куплены Академіею Наукъ для ея Азіатскаго музея по цѣнѣ серебра—за 100 р. 81 к.

Отъ Курскаго Гражданскаго Губернатора доставленъ мнѣ рисунокъ найденнаго въ *Путивлѣ*, на мѣстѣ называемомъ *Городокъ, надеробнаго*, какъ онъ думаетъ, *камня Князя Василия Георгиевича* умершаго въ началѣ XIII столѣтія. Князь Василий Георгиевичъ былъ сынъ Великаго Князя Георгія Юрія Владимировича, прозваннаго Долгорукимъ, внукъ Владимира Мономаха. Въ 1149 году онъ получилъ отъ отца удѣлъ Суздальскій; въ 1155 владѣлъ въ окрестностяхъ Руси, гдѣ жили Торки и Берендѣи; въ 1162 году былъ изгнанъ, съ младшими братьями своими, старшимъ братомъ Андреемъ Боголюбскимъ, изъ отечества, и удаленъ въ Грецію, къ Императору Мануилу, который, принявъ его подъ свое покровительство, далъ ему во владѣніе область на Дунаѣ. Найденный нынѣ надгробный, по мнѣнію Курскаго Губернатора, камень сего Князя доказываетъ, что онъ, вѣроятно, послѣ смерти Боголюбскаго, возвратился въ отечество, и можетъ быть—отъ другаго брата своего, славнаго могуществомъ Всеволода, получилъ въ удѣлъ Путивль, гдѣ и скончался послѣ девятнадцати-лѣтняго княженія.

Рязанской Губерніи Спасскій купеческій сынъ *Тихомировъ*, по данному ему позволенію, занимается Археологическими изысканіями въ селѣ *Старой Рязани*. По разрытіи одного холма на крутомъ берегу р. Оки, обнаружилась каменная стѣна, какъ полагаетъ онъ, древняго Борисоглебскаго собора, съ тремя полукруглыми алтарями, крыльцами и колоннами; послѣ сего открыты стѣны и небольшой уголь съ сѣверо-западной стороны, гдѣ на мѣстѣ главнаго алтаря—склепъ, скрывающій, по мнѣнію Тихомирова, прахъ Великихъ Князей и Архипастырей Рязанскихъ; въ углу при входѣ въ соборъ на лѣво—каменная гробница. Для снятія рисунковъ съ сихъ древностей, Ваше Величество повѣлили командировать художника, и строго наблюдать, чтобы открываемые остатки древности не были разрушаемы.

Въ Архивѣ Новгородской Казенной Палаты найдено 586 свитковъ и 63 грамоты Царей: Іоанна Васильевича, Теодора Іоанновича, Василия Іоанновича, Михаила Феодоровича, Алексѣя Михайловича, Іоанна и Петра Алексѣевичей и Царевны Софіи Алексѣевны: также—грамоты разныхъ Патріарховъ и Митрополитовъ. Сіи свитки, или, какъ у насъ ихъ называли прежде, *столбцы*, поступили въ Казенную Палату съ передачею въ ея вѣдомство монастырскихъ имѣній. По сему случаю Ваше Императорское Величество соизволили повелѣть: 1) отослать нынѣ же въ Министерство Народнаго Просвѣщенія, для разсмотрѣнія въ существующей при ономъ особой Археологической Коммисіи, всѣ находящіяся въ Министерствѣ Финансовъ грамоты и свитки, изъ Новгородской Казенной Палаты доставленныя, отсылать въ оную и тѣ, кои будутъ открыты въ другихъ Казенныхъ Палатахъ; 2) какъ во многихъ Губерніяхъ существуютъ общіе Губернскіе архивы, то предписать циркулярно Губернаторамъ, чтобы также были осмотрѣны и архивы Губернскихъ Правленій и другихъ Присутственныхъ мѣстъ, и находимыя въ нихъ древнія препровождались въ Археологическую Коммисію. Въ слѣдствіе сего уже представлено въ Министерство Внутреннихъ Дѣлъ нѣсколько древнихъ грамотъ и указовъ. (О.Г.Ц.П.)

Варшава, 11-го Мая.

Двора Его Императорскаго Величества Оберъ-Шенкъ, Дѣйствительный Тайный Совѣтникъ Графъ *Строгоновъ*, назначенный въ Лондонъ чрезвычайнымъ Посломъ при коронаціи Ея Величества Англійской Королевы, проѣзжалъ, вмѣстѣ съ супругою своею, чрезъ Варшаву, и пробывъ здѣсь одинъ день, отправился 27 Апрѣля (9 Мая) въ дальнѣйшій путь.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 8-го Мая.

Ихъ Кор. Высоч. Принцъ *Фридрихъ* Нидерландскій съ супругою и Дочерью и Ея Кор. Высоч. Принцесса *Луиза*, изъ Гаги сюда прибыли. — Его Кор. Высоч. Принцъ *Карлъ*, изъ Саксонской провинціи сюда возвратился. (A.P.S.Z.)

А в с т р і я.

Вѣна, 2-го Мая.

Новонаименованный Митрополитъ, восточно-

Русцы называютъ магнатовъ и бояровъ Булгарскихъ), албо тежъ — какого рыцаря (*Faris, fursan* у Арабовъ званого), którzy, podług twierdzenia *Massudego*, nie pierwiej dostępowali tego tytułu, jak po pokonaniu w boju trzech innych rycerzy, lub dwiestu niewiernych (to jest nie-Mahometanów). Przedmioty te zostały zakupione przez Akademię Nauk do jej Muzeum Azyatyckiego, za wartość srebra, czyli za 100 rub. as. 81 kop.

Gubernator Cywilny Kurski nadesłał mi rysunek znalezionego w m. *Putiwlu*, na miejscu, zwaném *Gorodok, nagrobного*, jak mniemam, *kamienia Xięcia Bazylego Georgiewicza*, zmarłego na początku XIII wieku. Xiążę ten był synem Wielkiego Xięcia Jerzego syna Włodzimierza, Dołhorukim przezwanego, a wnukiem Włodzimierza Monomacha. W roku 1149 dostał on od ojca dzielnicę Suzdalską; w 1155 rządził w okolicach Rosi, gdzie mieszkali Torki i Berendieje; w 1162 r. zostawszy wygnanym z kraju, wraz z młodszymi braćmi swymi, przez starszego brata, Andrzeja Boholubskiego, udał się do Grecyi, do Cesarza Emanuela, który wziął go pod swoją protekcją, i dał mu w posiadanie prowincję nad Dunajem leżącą. Znaleziony teraz, według opinii Gubernatora Kurskiego, kamień nagrobny tego Xięcia, dowodzi, że, po śmierci Boholubskiego, powrócił zapewne Xiążę ten do kraju, i bydl może, po drugim bracie swym, sławnym potęgą *Wszewłodzie*, odziedziczył *Putiwł*, gdzie i życia dokonał, po dziewiętnastoletniém panowaniu.

Tichomirow, syn kupca ze Spaska, w Gubernii Riazanśkiej, na mocy otrzymanego pozwolenia, zajmuje się archeologicznymi śledzeniami, w wsi *Starej-Rjazani*. Po rozkopaniu jednego pagórka, na urwistym brzegu rzeki Oki, odkryto mur, który, zdaniem *Tichomirowa*, jest zabytkiem dawnego soboru *Borysoglebskiego*, z trzema półokrągłymi ołtarzami, gankami i kolumnami; potem odkryto ściany i mały narożnik od strony północno-zachodniej, gdzie w miejscu głównego ołtarza, — sklep, kryjący w sobie, jak mniemam *Tichomirow*, popioły Wielkich Xiążąt i Arcy-Pasterzów Rjazanśkich; w rogu, przy wejściu do soboru, na lewo, — grobowiec kamienny. Dla zdjęcia rysunków z tych zabytków starożytności, Wasza Cesarska Mość rozkazała postać na miejsce artystę, i pilnie czuwać, ażeby odkrywane zabytki nie były uszkodzone.

W Archiwum Izby Skarbowej Nowgorodzkiej, wynaleziono 586 zwójów i 63 dyplomatów Carów: Jana Wasilewicza, Teodora Joannowicza, Bazylego Joannowicza, Michała Teodorowicza, Alexego Michajłowicza, Jana i Piotra Alexiejowicza, jakoteż Carówny Zofii Alexiejewny; a przytém, — listy pasterskie rozmaitych Patriarchów i Metropolitów. Zwoje te, czyli, jak je dawniej u nas zwano, *stołbcy* (słupce), złożone zostały w Izbie Skarbowej, po przejściu pod jej zawiadywanie dóbr klasztornych. Z tego powodu Wasza Cesarska Mość rozkazała raczyteś: 1) odesłać niezwłocznie do Ministerstwa Oświecenia publicznego, dla rozpoznania przez ustanowioną przy niém szczególną Kommissyą Archeograficzną, wszelkie, w Ministerstwie Skarbu znajdujące się dyplomata i zwoje, nadesłane od Izby Skarbowej Nowgorodzkiej, oraz odsyłać do tegoż Ministerstwa Oświecenia i te, które później w innych Izbach Skarbowych wynalezione będą; 2) ponieważ w wielu guberniach znajdują się archiwa gubernialne ogólne, przeto zalecić przez okolniki Gubernatoróm, aby nie mniej Archiwa Rządów Gubernialnych oraz innych władz Rządowych zostały poprzeglądane, a znajdujące się mogące w tychże dawne dokumenta, przesyłane do Kommissyi Archeograficznej. W skutku tego, złożono już w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych kilka starożytnych dyplomatów i ukazów. (G.R.A.P.)

Warszawa, 11-go Maja.

Wielki Podczaszy Dworu, Rzeczywisty Tajny Radzca Hrabia *Strogonow*, w podróży swej do Londynu, dokąd udaje się w znaczeniu nadzwyczajnego Posła Jego Cesarskiej Mości na koronacyą Najjaśniejszej Królowej Angielskiej, przejeżdżał z małżonką swą przez Warszawę, i po jednodziennym pobycie, w dniu 9 b. m. w dalszą udał się drogę. (G.R.K.P.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P r u s s y a.

Berlin, 8-go Maja.

Ich Kr. Wys. Xiążę *Ferdynand* Niderlandzki z Małżonką i Córką i Jej Kr. Wys. Xiężniczka *Luiza*, z Hagi tu przybyli. — Jego Kr. Wys. Xiążę *Karol*, powrócił z prowincyi Saskiej. (A.P.S.Z.)

A u s t r y a.

Wiedeń, 2-go Maja.

Nowomianowany Metropolitą wschodnio-greckie-

ставилъ своего предпріятія. Онъ старается набрать теперь рекрутъ, обѣщая каждому охотнику по 4 реала въ день, однако дѣятельность его до сихъ поръ не была совершенно удачною.“

— *Quotidienne* сомнѣвается въ вѣрности полученнаго по телеграфу извѣстія о пораженіи Карлистовъ подъ командою *Негри*, и въ особенности смѣется надъ тѣмъ, что онъ лишился 200 Офицеровъ и всей артиллеріи. Помянутый журналъ полагаетъ, что онъ долженъ сдѣлать очень много производствъ, такъ какъ вообще онъ вступилъ только съ 4,000 чел., а что касается всей артиллеріи, то должны Карлисты, поелику они первоначально имѣли только два орудія, отнять прежде у Христиносовъ нѣсколько орудій, чтобы опять ихъ отдать имъ.

5-го Мая.

Сегодня, какъ въ день смерти Наполеона, множество вѣнковъ повѣшено на рѣшетку колонны на Бандомской площади. (A.P.S.Z.)

А н г л і я.

Лондонъ, 1-го Мая.

Министры извѣстили вчера членовъ Палаты Пэровъ, что коронація отложена до 28-го ч. Іюня, по той причинѣ, что 26 того мѣсяца скончался Король Георгъ IV-й, дядя царствующей Королевы. Процессія коронаціи выйдетъ изъ главныхъ воротъ Букингемскаго дворца, пройдетъ чрезъ Сень Джемскій садъ и Георгіевскую улицу въ Вестминстерское Аббатство. На каналѣ, проведенномъ чрезъ садъ, строить мостъ, по которому будетъ слѣдовать процессія; 70 чел. работниковъ постоянно трудятся надъ украшеніемъ Вестминстерскаго Аббатства. Въ числѣ просьбъ, поступившихъ въ учрежденный при тайномъ Совѣтѣ комитетъ, заведывающій церемоніаломъ коронаціи, находится просьба Герцога Норфолькскаго, который, въ качествѣ наслѣдственнаго Маршала Англіи, проситъ о утвержденіи за нимъ привилегіи поддерживать руку Королевы, когда Е. В. будетъ держать скипетръ, а съ тѣмъ вмѣстѣ требуетъ, чтобы перчатка, которую Королева будетъ имѣть на правой рукѣ во время обрада коронованія, была отдана ему.

— Г. Карвальо отправился съ своимъ семействомъ въ Лиссабонъ, что подало поводъ къ догадкамъ, что онъ снова вступить въ прежнюю свою должность Министра Финансовъ. (O. G. Ц. П.)

Г е р м а н і я.

Штутгартъ, 30-го Апрѣля.

Слышно, что Король нашъ немедленно отправится въ Берлинь, гдѣ въ этомъ году соберется нѣсколько Монарховъ.

— 14 ч. с. м. начались засѣданія посольской палаты. Тайный Совѣтникъ Шлайеръ предложилъ имени Правительства проектъ закона на счетъ обезпеченія литературской собственности противу перепечатыванія, до истеченія 20 лѣтъ считая со времени перваго изданія. (G. C.)

Б е л г і я.

Брюссель, 3-го Мая.

По открытіи вчерашняго засѣданія Палаты представителей, Президентъ прочелъ отвѣтъ Короля на адресъ, въ которомъ Его Велич. благодарилъ за приверженность Палаты представителей и всего Белгійскаго народа, поощряя и къ дальнѣйшему усердію на пользу государства. — По окончаніи аудіенціи, которую давалъ Король депутатамъ Люксембурга и Лимбурга и въ которой принялъ адресъ сихъ обѣихъ провинцій, обнародована прокламація упомянутыхъ депутатовъ къ ихъ сотоварищамъ. (A.P.S.Z.)

И т а л і я.

Римъ, 21-го Апрѣля.

Тайный Совѣтникъ Бунзенъ, получивъ 16 ч. с. м. курьера изъ Берлина, готовится къ отъѣзду. Пользуясь даннымъ ему отпускомъ, онъ пробудетъ нѣкоторое время въ Англіи для устройства частныхъ своихъ дѣлъ. Отъѣздъ его составляетъ чувствительную потерю ученымъ и артистамъ въ Римѣ. Совѣтникъ посольства Бухъ, вмѣсто Г-на Бунзена будетъ временно исправляющимъ дѣла. (G. C.)

И с п а н і я.

Мадридъ, 24-го Апрѣля.

Говорятъ здѣсь о разныхъ происшествіяхъ случившихся въ войскѣ Эспартеры. Слышно, что между солдатами обнаруживается общее неудовольствіе, а даже будто составлены заговоры, по поводу открытія коихъ арестовано и казнено нѣсколькихъ военныхъ.

мировъ. Стара się on teraz zaciągać rekrutów obiecując każdemu ochotnikowi po 4 reale na dzień, jednak zabiegi jego dotychczas niezupełnie były skuteczne.”

— *Quotidienne* wątpi w prawdziwości udzielonej przez telegraf wiadomości o porażce Karolistów pod dowództwem *Negri* i szczególnie czyni sobie żart z tego, że ten stracił 200 oficerów i całą artylleryą. Tenże dziennik rozumie, że Jenerał ten musiałby bardzo wielu posunąć na stopnie, gdyż w ogólności miał tylko 400 ludzi, co się zaś tycze całej artylleryi, tedy bezwątpienia musieliby Karoliści, ponieważ mieli początkowie tylko dwa działa, odebrać pierwiej u Krystynistów wiele dział, ażeby potem znowu pozbawić się ich tychże.

Dnia 5.

Dzisiaj, jako w dzień śmierci Napoleona, mnóstwo wieńców nieśmiertelności zawieszono na kracie kolumny na placu Vendôme. (A.P.S.Z.)

A N G L I A.

Londyn, dnia 1-go Maja.

Ministrowie uwiadomili wczoraj Izbę Parów, że koronacya Najjaśniejszej Pani odłożoną została do 28-go Czerwca, z powodu, iż w dniu pierwjej na tę uroczystość przeznaczonym, przypadła rocznica śmierci Jerzego IV, stryja panującej Królowej. Orszak koronacyjny wyjdzie przez główne wnijsie pałacu Buckingham, przejdzie poprzek ogrodu S. James i uda się przez wielką ulicę S. Jerzego do Opactwa Westminsterskiego. Na kanale w ogrodzie wznoszą most, przez który przechodzić będzie orszak koronacyjny; w Opactwie Westminsterskiem 70 robotników pracuje codziennie dla przyozdobienia go do mającej nastąpić uroczystości. Pomiędzy prośbami podanemi do Komitetu Rady Tajnej, trudniącego się urządzeniem obrzędów koronacyjnych, znajduje się podanie Xięcia Norfolk, który, jako dziedziczny Marszałek Państwa, żąda, aby mu przyznany został przywilej podeprzeć prawą rękę Królowej wtedy, kiedy Najjaśniejsza Pani w niej berło trzymać będzie, tudzież żąda rękawiczki z prawej ręki, noszonej przez Najjaśniejszą Panią podczas obrzędu koronacyjnego.

— Pan Carvalho odpłynął z rodziną swoją do Lisbony; z tego powodu rozeszła się wieść na giełdzie, że obejmie dawniejszy urząd Ministra Skarbu. (G.R.K.P.)

N I E M C Y.

Sztutgardt, 30 Kwietnia.

Słychać, że nasz Monarcha pojedzie niezadługo do Berlina, gdzie w roku bieżącym zjadą się niektóre ukoronowane głowy.

— Posiedzenia Izby poselskiej rozpoczęły się dnia 14 b. m. Tajny Radzca Szlayer, wniósł imieniem rządu projekt do prawa o zabezpieczeniu własności literackiej przeciwko przedrukowi na lat 20, rachując od daty pierwszego wydania. (G. C.)

B E L G I A.

Bruxella, 3 Maja.

Po zagajeniu wczorajszego posiedzenia Izby Reprezentantów, Prezydent przeczytał odpowiedź Królewską na adres, w której Jego Kr. Mość dziękuje za przychylność Izby Reprezentantów i wszystkich mieszkańców Belgii, zachęcając do dalszej gorliwości o prawdziwe dobro kraju. — Po audyencji, którą Król dawał deputowanym Luxemburga i Limburga, i na której przyjął adres na korzyść tych dwóch prowincyj, ogłoszono odezwę wspomnianych deputatów do swych współtowarzyszy.

(A.P.S.Z.)

W ł o c h y.

Rzym, 21 Kwietnia.

Tajny Radzca Bunsen, otrzymawszy dnia 16 b. m. gońca z Berlina, gotuje się do odjazdu. Korzystając z udzielonego sobie urlopu, zabawi czas niejaki w Anglii, dla uporządkowania swych interesów prywatnych. Jego odjazd jest dotkliwą stratą dla uczonych i artystów w Rzymie. Radzca legacyi Buch, będzie tymczasowie zastępował Pana Bunsen, jako sprawujący interesa.

H I S Z P A N I A.

Madryt, 24 Kwietnia.

Mówią tu rozmaicie względem wydarzeń, zaszłych w wojsku Jenerała Epartery. Słychać, że między żołnierzami daje się słyszeć powszechny głos niechęci, a nawet miały zajść sprzysiężenia, z powodu odkrycia których, nastąpiły aresztowania i stracenie kilku wojskowych.

— 10 Мая въ Прадо будетъ произведенъ смотръ девяти эскадронамъ новоустроенной конницы. Этотъ родъ войска самый трудный ко введенію въ нашей сторонѣ, потому, что здѣшніе лошади совсѣмъ негодны въ полѣ и походѣ, и служатъ только предметомъ роскоши, ибо другихъ мало кто держитъ.

— Съ Португальскимъ Правительствомъ заключены договоры, для воспрепятствованія Карлистамъ скрываться въ предѣлы Португаліи.

— Со времени возвращенія Гомеса изъ экспедиціи, возростало нерасположеніе Бискайцевъ къ дѣламъ Донъ Карлоса и достигло такой степени, что когда теперь предписано общее рушеніе и наборъ въ экспедицію предназначенную въ южную Испанію, то юнты всѣхъ трехъ провинцій объявили, что не дадутъ ни одного человека для иной цѣли, кромѣ защиты собственныхъ границъ, и потому ни кто не пойдетъ черезъ Эбро.

— Утверждаютъ, что Эспартеро, настоятельно убеждалъ Правительство, чтобы оно незамедляло ни минуты, на счетъ объявленія признанія *fueros* Бискайскихъ провинцій. Если Правительство будетъ слушаться сего совѣта, и Бискайцы положить орудіе, то Донъ-Карлосъ не успѣетъ удержаться въ Испаніи. (G.C.)

П О Р Т У Г А Л І Я.

Лиссабонъ, 26-го Апрѣля.

Слышно, что Виконтъ *Са да Бандеира*, будетъ представлять свою Королеву при коронаціи Англійской Королевы и потомъ отправится Посланникомъ во Францію.

— Составлена коммиссія, чтобы національную гвардію опять привести въ первоначальное устройство и исключить изъ рядовъ ея революціонеровъ, чтобы она болѣе обезпачивала жизнь и имущество.

— Карлистскіе и Мигуэлистскіе агенты, дѣлали въ Португаліи въ разныхъ мѣстахъ попытку, взволновать народъ, но бдительностію Правительства удалось уничтожить ихъ планы. (A.P.S.Z.)

Т У Р Ц І Я.

Константинополь, 18-го Апрѣля.

Новѣйшія извѣстія изъ Сиріи подтверждаютъ на вѣрное, что Ибрагиму-Пашѣ удачно идути наступательныя дѣйствія противу мятежниковъ.

— На послѣдней недѣлѣ произошли здѣсь довольно важныя перемѣны въ высшихъ государственныхъ должностяхъ. Зарбхане Мушири, Гашибъ-Эфендѣй, произведенъ въ званіе трехъ-бунчужнаго Паши, и вмѣстѣ ввѣрена ему должность такъ названнаго Ея-кавъ Назари, т. е. инспектора богоугодныхъ заведеній. Мустешаромъ при Зарбхане наименованъ Шевки Ефендѣй, прежній Джеббѣ Гумаюнъ Кіатиби. Бывшій Загире Назири Гаджи Вели Ага, уволенъ отъ занимаемой имъ должности; вмѣсто его назначенъ бывшій Везнедаръ Паши проводникъ каравана въ Мекку Геджи Ахметъ Ефендѣй.

— Австрійскій Интернунцій Баронъ Штурмеръ протѣжая въ отпускъ въ свое отечество, 7-го ч. с. м. былъ въ Смирнѣ, откуда на другой день отправился въ дальнѣйшій путь.

— Изъ Александріи уведомляютъ отъ 7-го ч. с. м. о появленіи тамъ моровой извы. (G.C.)

С м ѣ с ѣ.

Вліаніе деревьевъ на грозу.

Подъ этимъ названіемъ Гр. Ерико-де-Тюри издалъ недавно многочисленное собраніе очень важныхъ фактовъ и наблюденій; мы избираемъ изъ нихъ нѣкоторые. 1. Деревья, судя по виду ихъ (формѣ), степени сырости природной или случайной, суть проводники атмосфернаго электричества. — 2. Прямые и наиблизайшія къ тучамъ принимаютъ, какъ будто всасываютъ изъ нихъ электрическую жидкость во время грозы. — 3. Посаженныя близъ домовъ, фермъ и пр. деревья, если они выше этихъ строеній, останавливаютъ, вытягиваютъ и отвращаютъ грозу, какъ громовые отводы. — 4. Древнѣе хорошо знали полезное охранительное дѣйствіе деревьевъ отъ грозы, съ этимъ намѣреніемъ вездѣ у нихъ посажены были высокія деревья вокругъ жилищъ, фермъ и уединенныхъ среди полей строеній. — 5. Втягивая изъ тучъ электричество, высокія деревья направляютъ его, служатъ ему проводникомъ, и заставляютъ взять направленіе по составу своей древесины и корней; между ими и отводами та разниа, что зданія, на которыхъ устроены послѣдніе, получаютъ сотрясеніе, болѣе или менѣе сильное; а деревья, втягивая жидкость электрическую, когда она поразитъ ихъ болѣе или менѣе опаснымъ образомъ, иногда уничтожить, разрушить, изливаютъ ее въ землю, сохранивъ отъ вреда близлежащія зданія. — 6. Дѣйствія грозы, наи-

— Дня 10 Мая одбудzie się w Prado przegląd dziewięciu szwadronów jazdy nowo-utworzonej. Jestto rodzaj broni najtrudniejszy do zaprowadzenia w kraju naszym, z tego względu, że tutejsze konie nie są sposobne do pola i pochodu, jako zbyt słabe, gdyż innych mało kto trzyma.

— Z Rządem Portugalskim zawiazano układy, mające na celu przeszkodzenie, ażeby Karliści nie mogli chronić się w granice Portugalii.

— Od czasu, jak Gomez powrócił z wyprawy, wzmacnia się niechęć Biskajczyków ku sprawie D. Karlosa i doszła do tego stopnia, że kiedy teraz nakazano ogólne powstanie i pobor do wyprawy, na południe Hiszpanii przeznaczonej, junty wszystkich trzech prowincyj oświadczyły wyraźnie, iż nie dadzą ani jednego człowieka w innym celu, jak dla obrony własnych granic, i dla tego nikt za Ebro nie przejdzie.

— Zapewniają, że Espartero upraszał Rząd jak najusilniej, ażeby nie ociągano się ani na chwilę, z ogłoszeniem uznania *fueros* prowincyj Biskajskich. Jeżeli Rząd usłucha tej rady i Biskajczycy broń złożą, Don Karlos nie potrafi się utrzymać w Hiszpanii. (G.C.)

П О Р Т У Г А Л І Я.

Lisbona, d. 26 Kwietnia.

Słychać, że Vice Hrabia *Sa da Bandeira* upoważniony jest do reprezentowania swojej Monarchii przy koronacji Królowej Angielskiej, a potem udać się ma jako poseł do Francji.

— Mianowana została kommissya, która ma przywrócić gwardyę narodową do jej pierwotkowej organizacji i wyłączyć z jej szeregów rewolucjonistów, ażeby mogła być pewniejszem zabezpieczeniem życia i własności.

— Agenci Karolistowscy i Miguelistowscy, kusili się w Portugalii tu i ówdzie pobudzić lud do buntu, lecz czujność Rządu zniszczyła ich plany. (A.P.S.Z.)

Т У Р Ц І Я.

Konstantynopol, d. 18 Kwietnia.

Nowsze doniesienia z Syrii potwierdzają niewątpliwie, że Ibrahimowi-Baszy wiodą się pomyślnie kroki zaczepne przeciwko rokoszanom.

— W ostatnich ośmiu dniach, zasły tu dosyć ważne zmiany w wyższych urzędach krajowych. Zarbchane Muszyry, Hasyb Effendy, został wyniesiony na godność Baszy o trzech buńczukach, a zarazem przydano mu urząd tak zwanego Ewka Nazyry, to jest: Inspektora pobożnych zakładów. Musteszarem przy Zarbchane został mianowany Szewki Effendy, dawniejszy Dzebbi Humajun Kiatibi. Dotychczasowy Zabire Nazyry Hadszy Weli Ağa, został od tych obowiązków uwolniony; zastąpił go były Weznedar-Baszy, przewodnik karawany de Mekki Hadszy Ahmed-Effendy.

— Internuncyusz Austriacki Baron *Stürmer*, jadąc za urlopem do kraju, był d. 7 b. m. w Smirnie, z kąd zaraz nazajutrz puścił się w dalszą drogę.

— Z Alexandryi donoszą pod dniem 7 b. m. o pojawieniu się tam morowego powietrza. (G.C.)

Р О З М А И Т О С Т І.

Вплывъ деревьевъ на бурю.

Pod tém nazwaniem Hrabia Eriko-de-Tury wydał niedawno liczny zbiór nader ważnych faktów i postrzeżeń; przytaczamy tu z nich niektóre. 1. Drzewa sądząc z ich kształtu, stopnia surowości naturalnej albo przypadkowej, są przewodnikami elektryczności atmosferycznej. 2. Proste i najbliższe chmur drzewa przyjmują i jakby wciągają z nich płyn elektryczny w czasie burzy. — 3. Drzewa posadzone blisko domów i innych budowli, jeżeli są wyższe od nich, wstrzymują, ściągają i odwracają pioruny, jak konduktory. — 4. Starożytnym dobrze był wiadomy pożyteczny drzew skutek od burzy ocalający; w tym celu wszędzie sadzili oni wysokie drzewa na około mieszkań i osobnionych wórzód pól budowli. — 5. Ściągając z chmur elektryczność, wysokie drzewa nadają jej kierunek, służą jej za przewodnik i zmuszają spływać w kierunku pnia i korzeni; między drzewem a konduktorami ta zachodzi różnica, że budowy, na których te ostatnie są urządzone, doznają wstrząśnień, więcej lub mniej mocnych; drzewa zaś, wciągając płyn elektryczny, kiedy ten uderzy w sposób mniej lub więcej niebezpieczny, niekiedy zniszczy, lub obali, — zmuszają ją spływać do ziemi, zabezpieczwszy od uszkodzenia blisko znajdujące się budowle. — 6. Działania piorunu, najwiadośniejsze, dostrzeżone na ludziach, zwierzętach i roślinach, które były nim rażone, albo które przezeń zostały zniszczone.

болѣе извѣстныя, замѣченныя на людяхъ, животныхъ и растеніяхъ, которыя были ею убиты или разрушены, суть: а) дѣйствіе огня или теплоты, болѣе или менѣе жгучей; б) летаргія, парализмъ и задушеніе; в) механическое насиліе, котораго дѣйствіе и силу донынѣ никакъ не могли опредѣлить точнымъ образомъ. — 7. Находясь вдали отъ жилища во время грозы, не должно укрываться подъ деревомъ: можно быть убиту. Самое безопасное средство — стать возлѣ кустарника, тоже не одиноко стоящаго; или если опасность кажется слишкомъ велика, то лечь, спиной на землю, и еще лучше въ рывину, яму или борозду. (Р. И.)

— Замѣчено, что нынѣшнее Англійское Министерство, имѣетъ въ составѣ своемъ девять стихотворцевъ, каковы суть Лорды Мельбурнъ, Мюльгревъ, Голландъ, Гленелгъ, Пальмерстонъ, Морпетъ и Джонъ Россель, также Сиръ Джонъ Гобсоузъ и Г. Спрингъ-Рейсъ. Сочиненія ихъ правда суть первоначальные опыты юныхъ лѣтъ, но сочиненія Министра внутреннихъ дѣлъ и Канцлера Палаты финансовъ, показываютъ въ нихъ прекрасный талантъ. Лордъ Мюльгревъ сочинялъ повѣсти, Лордъ Мельбурнъ комедіи, а Лордъ Голландъ переводилъ въсколко сонетовъ и эпиграмъ извѣстнаго Лопе де Вега.

— Изъ Нью-Йорка увѣдомляютъ, что въ краѣ Аркансасъ, принято вновь въ союзъ, основанъ городъ названный Наполеонъ, близъ устья рѣки сего же названія, т. е. при соединеніи оной съ рѣкою Миссисипи. Промышленный Северо-Американскій народъ, вездѣ гдѣ только найдете приличное и выгодное мѣсто для торговли, строитъ новыя обиталища, присвоивая имъ интересныя или славныя имена, чтобы такимъ образомъ болѣе привлечь туда колонистовъ. Близъ города Наполеона, находится городъ Ванбуренъ, такъ что симъ образомъ знаменитый Императоръ Французовъ и нынѣшній Президентъ Соединенныхъ Штатовъ, стоятъ почти другъ съ другомъ. Первое дѣло, которымъ усерднѣе всего занимаются въ городѣ воздвигнутомъ такимъ образомъ, какъ скоро соберется въ немъ извѣстное число людей занимающихся торговлею, ремесленниковъ и земледѣльцевъ, есть обыкновенно учрежденіе типографіи и газета; обязанностію последней, заботиться насчетъ распространенія извѣстій о новомъ городѣ и такимъ образомъ содѣйствовать къ его заселенію. — Литлъ Рокъ (Малая скала), есть теперь знатнѣйшій городъ въ странѣ Аркансасъ (граничащимъ съ Техасомъ), въ которомъ законодательное сословіе производитъ свои засѣданія и присутствуютъ исполнительныя власти. Издаваемая тамъ газета подъ заглавіемъ: *Arkansas Times and Advocate*, столь обширна и говорлива, что неуступаетъ ни одной Англійской.

— Ученый Индѣецъ Субгаи Бапу обнародовалъ, не задолго предъ симъ, сочиненіе объ астрономическихъ системахъ Индѣйцевъ. Въ началѣ своего сочиненія онъ разсматриваетъ фантастическія понятія Пурановъ, и переходитъ, вслѣдъ за тѣмъ, къ ученіямъ древнихъ Индѣйскихъ астрономовъ; въ третьей части изясняетъ онъ систему Коперника, и указываетъ на нее своимъ соотечественникамъ, какъ на единственную вѣрную для изученія астрономіи. Въ своемъ сочиненіи онъ весьма остроумно и искусно опровергаетъ предрассудки Индѣйцевъ, которые, напримеръ, не рѣшаются предпринимать путешествія въ иностранныя государства, и доказываетъ неосновательность Астрологіи. Сочиненіе сіе напечатано въ Бомбей, на Маратскомъ языкѣ. Другой Индѣйскій Астрономъ, Цри Анкара Батта, перевелъ книгу своего товарища на Индѣйскій языкъ, для содѣланія ея доступною большей части читателей въ Индіи. Переводъ напечатанъ также въ Бомбей.

— По расчету трудолюбиваго Карла Бюхнера, скончавшагося недавно, нынѣ въ Германіи живутъ 18,000 писателей и писательницъ. Въ числѣ ихъ считается 27 литераторовъ, коихъ творенія уже собраны и изданы въ видѣ полныхъ сочиненій; 6,940 литераторовъ, издавшихъ по одному сочиненію; 183, написавшихъ отъ двадцати до ста томовъ или брошюръ, но еще не помышляющихъ о полномъ собраніи своихъ сочиненій; 1,526 стихотворцевъ; 3,810 переводчиковъ; 4,501 авторовъ чисто ученыхъ сочиненій; 2,074 пишущихъ церковныя рѣчи; 10,000 чел. изъ всего числа литераторовъ участвуютъ въ журналахъ.

— Г. фанъ-Эккеленъ, изъ Бреды, показываетъ въ Гагѣ удивительнаго кларнетиста-автомата, который играетъ труднѣйшіе концерты. Во время игры, весь автоматъ приходитъ въ движеніе: бьетъ ногою тактъ, головою дирижируетъ оркестромъ, а глазами поглядываетъ на зрителей. Когда ему хлопаютъ, онъ преручливо раскланивается. Г. фанъ-Эккеленъ трудился три года надъ этимъ чудомъ механики.

не, są: а) дѣйствіе огня czyli ciepłota, mniej lub więcej palącego; b) letarg, paraliż i zatamowanie oddechu; c) gwałtowność mechaniczna, której działania i mocy przez żaden sposób nie oznaczo dotąd z pewnością. 7. Znajdując się w oddaleniu od mieszkania w czasie burzy, nie trzeba się skrywać pod drzewa, gdyż tam grozi niebezpieczeństwo. Najbezpieczniejszy jest środek — stać przy krzakach, nie w jednej massie rosnących; albo jeżeli niebezpieczeństwo bardzo jest wielkie, położyć się nawznak, a jeszcze lepiej w rowie, jamie albo broznie. (R. In.)

— Zrobiono uwagę, że teraźniejsze ministerstwo angielskie obejmuje w składzie swoim dziewięciu poetów, a temi są: Lordowie Melbourne, Mulgrave, Holland, Glenelg, Palmerston, Morpeth i John Russel, tudzież Sir John Hobhouse i P. Spring Rice. Ich poezye są wprawdzie tylko początkowemi wieku młodego doświadczeniami w wierszopisarstwie, ale odznaczają się pięknym talentem, pisma Ministra Spraw Wewnętrznych i Kanclerza Izby Skarbowej. Lord Mulgrave pisał powieści, Lord Melbourne komedye, a Lord Holland tłumaczył kilka sonetów i epigramatów znanego Lope de Vegas.

— Donoszą z Nowego-Yorku, że w kraju Arkansas nowo do zjednoczenia przypuszczonym, założono miasto nazwane Napoleon, nie daleko ujścia rzeki tegoż nazwania, to jest tam, gdzie się łączy ona z rzeką Missisipi. Przemysłny lud Ameryki Północnej, buduje wszędzie, gdzie tylko miejsce stosowne i dogodnie dla handlu upatrzy, nowe siedziby, którym interesujące lub sławne imiona przywłaszcza, aby tym sposobem więcej tamściągnąć osadników. Nie daleko od miasta Napoleon, znajduje się miasto Vanburen, tak, iż tym sposobem można Cesarz Francuzów i teraźniejszy Prezydent Stanów Zjednoczonych, też obok siebie stoją. Pierwszym przedmiotem, którego zaprowadzeniem w grodzie na ten sposób wzniesionym, zajmują się najgoręcej, hyle tylko zebrało się w nim cokolwiek ludzi, zajętych handlem, rzemieślników i rolników, jest zwykle drukarnia i gazeta; tej ostatniej obowiązkiem jest, starać się rozgłaszać wiadomość o nowém miejscu i przyczynić się tym sposobem do jego zaludnienia. — Little Rock (Mała skała) zowie się miasto dziś najznakomitsze w kraju Arkansas (graniczącym z Texas), w którym ciążo prawodawcze odbywa zgromadzenia swoje, a władze wykonawcze rezydują. Gazeta tam wychodząca jest tak obszerna i tak gadatliwa, że nie ustępuje żadnej angielskiej; wychodzi pod okazałym tytułem: *Arkansas Times and Advocate*. (G. C.)

— Uczony Indyanin Subhai Bapu ogłosił niedawno dzieło o systematach astronomicznych Indyan. Na początku tego dzieła, autor rozbiiera fantastyczne wyobrażenia Puranow i przechodzi do nauk starożytnych Indyjskich astronomów; w części trzeciej wyjaśnia systemat Kopernika, i zwraca nań bacność swych współrodaków, jako na jedyny najpewniejszy do nauczania się astronomii. W dziele swoim mądrze i dowcipnie zbija przesady Indyanów, którzy, na przykład, nieśmiają przedsiębrać podróży w cudze kraje i dowodzi bezzasadność Astryologii. Dzieło to wydrukowane w Bombay w języku Marackim. Inny astronom Indyjski Zri Anhkara Batta, przetłumaczył wydanie swojego towarzysza na język Indyjski, ażeby uczynić je przystępnym większej części czytelników w Indjach. Tłumaczenie także wydrukowane zostało w Bombay.

— Podług wyliczenia pracowitego Karola Büchner, zmarłego nie dawno, żyje teraz w Niemczech 180,000 autorów i autorek. W liczbie tej znajduje się 27 literatów, których twory już zebrane i wydane w tytułem zupełnych dzieł; 6,940 literatów, którzy wydali tylko po jednym dziele; 183, którzy napisali od dwudziestu do sta tomów lub pisemek, lecz jeszcze niemyslących o zupełném zebraniu dzieł swoich; 1,526 poetów; 3,810 tłumaczy; 4,501 autorów dzieł czysto naukowych; 2,074 piszących kazania; 10,000 osób z całej liczby literatów, mających udział w dziennikach.

— P. Van-Ekkelen, z Bredy, pokazuje w Hadze zadziwiającą machinę: Klarnećistę, która najtrudniejsze gra koncerta. W czasie grania, cała machina jest w ruchu: nogą takt wybija, głową dyryguje orkiestrę, a oczyma pogląda na widzów. Kiedy mu dają oklaski, bardzo się grzecznie kłania. P. Van-Ekkelen trzy lata pracował nad tym dziwem mechaniki.